

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет управління та безпеки населення

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рекреаційні комплекси світу

обов'язкова професійна

за освітньо-професійною програмою «Туризм»

підготовки бакалавра

у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2024-2025 навчальний рік.

Протокол від «02» вересня 2024 року

№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Рекреаційні комплекси світу»

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Рекреаційні комплекси світу» є одним із професійно орієнтованих курсів програми підготовки фахівців з туризму. Розглядаються процеси формування та закономірності розвитку рекреаційної інфраструктури у світі, її види, форми й особливості за окремими регіонами та країнами, а також напрямки розвитку рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різних рекреаційних потреб населення, сприяє його оздоровленню, підвищенню працездатності та утвердженню духовних якостей.

Увага приділяється наданню здобувачам вищої освіти (далі – здобувачі) відповідних навичок і вмій щодо реалізації своєї управлінської ідеї та результатів праці на користь організації та суспільства у сфері розвитку територіально-рекреаційних комплексів.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що під час аудиторних занять розглядаються як конкретні теоретичні аспекти формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних комплексів, так і сучасні моделі державної підтримки рекреації як соціально значущого процесу. Це практичне спрямування аудиторних занять покликано забезпечити кваліфіковану професійну підготовку майбутніх фахівців з урахуванням наявних соціально-економічних умов, що визначають межі розвитку територіально-рекреаційних комплексів.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Поступна Олена Вікторівна, доцент кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, професор
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська 94
E-mail	postupna@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	— ефективність менеджменту в туристичній діяльності; — ризик-менеджмент у туризмі; — система комунікації в управлінні організаціями туристичної галузі
Професійні здібності	— професійні знання і досвід теоретико-методологічних питань управлінської діяльності; — досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DJIY8VoAAAAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0622-0966 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57396506200 Web of Science: https://www.webofscience.com/wos/author/record/HTP-3829-2023 Research Gate: https://www.researchgate.net/profile/Olena-Postupna-2

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 10.35 до 11.55 в дистанційному форматі. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: вивчення умов формування, розвитку та розміщення рекреаційних комплексів, ознайомлення із системами організації діяльності населення для відновлення фізичних і духовних сил, моделями державної підтримки рекреації як соціально значущого процесу; формування у майбутніх фахівців туристичної галузі знань і навичок для проведення аналізу потенціалу рекреаційних комплексів світу та набуття ними практичних вмінь у використанні методів оцінки механізмів їх ефективного функціонування для формування програм туристичного підприємства.

Вивчення дисципліни забезпечує засвоєння матеріалу дисципліни обов'язкової професійної компоненти освітньо-професійної програми «Туризм» – «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна
Навчальний рік	4-й
Семестр(и)	7-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	4
- загальна кількість годин	120
- кількість модулів	2
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):	
- лекції	20
- практичні заняття	30
- семінарські заняття	-
- лабораторні заняття	-
- курсовий проект (робота)	-
- інші види занять	-
- самостійна робота	70
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)	-
Форма підсумкового контролю	
курсова робота (курсний проект); диференційний залік, іспит	іспит

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» ґрунтується на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисциплін обов'язкової компоненти «Туризм» на попередніх етапах навчання: «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» та «Туристські ресурси України».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.	ПРН01
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПРН09
Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	ПРН11
Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПРН12
Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	ПРН14
Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	ПРН15
Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	ПРН18
Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПРН19
Дисциплінарні результати навчання	
Здатність зберігати та примножувати наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	
Мати уявлення про процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	
Мати уявлення про механізм взаємодії рекреації і навколишнього природного середовища.	

— формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

			заняття	заняття	заняття (інші види занять)	робота	контроль
7-й семестр							
Модуль 1. Теоретичні основи формування та розвитку рекреаційних комплексів							
Тема 1.1. Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування	11	2		2		7	
Тема 1.2. Рекреаційні потреби: фактори формування, рівні, взаємозв'язок	13	2		4		7	
Тема 1.3. Рекреаційно-ресурсний потенціал: поняття, склад, структура	13	2		4		7	
Тема 1.4. Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів	11	2		2		7	
Тема 1.5. Рекреаційне природокористування й охорони природи	11	2		2		7	
Підсумкова модульна (контрольна) робота							МКР № 1
Разом за модулем 1	59	10		14		35	
Модуль 2. Характеристика рекреаційних комплексів світу							
Тема 2.1. Європа – провідний рекреаційний регіон світу	13	2		4		7	
Тема 2.2. Розвиток рекреаційних комплексів Америки	13	2		4		7	

Тема 2.3. Рекреаційні комплекси Африки	11	2		2		7	
Тема 2.4. Формування рекреаційних комплексів на Близькому Сході	11	2		2		7	
Тема 2.5. Розвиток рекреаційних комплексів в Азії, Австралії та Океанії	13	2		4		7	
Підсумкова модульна (контрольна) робота							МКР № 2
Разом за модулем 2	61	10		16		35	
Разом	120	20		30		70	

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історичні періоди розвитку рекреаційної архітектури	2
2.	Нове архітектурне середовище відпочинку та сучасна архітектура	2
3.	Методи досліджень рекреаційних потреб	2
4.	Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання	2
5.	Рекреаційно-ресурсний потенціал як основа формування рекреаційних комплексів	2
6.	Концепції рекреаційних систем	2
7.	Екологічний туризм у світі	2
8.	Особливості рекреаційних комплексів Європи	2
9.	Характеристика основних рекреаційних районів Європейського макрорайону	2
10.	Особливості рекреаційних комплексів Америки	2
11.	Можливості та проблеми розвитку рекреаційних комплексів Америки	2
12.	Основні курорти рекреаційних комплексів Африки	2
13.	Особливості організації рекреаційної діяльності країн Близького Сходу	2

14	Основні курорти рекреаційних комплексів в Азії	2
15	Основні курорти рекреаційних комплексів Австралії та Океанії	2
	Разом	30

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах:** навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються різні методи навчання і викладання, зокрема:

- за джерелами набуття знань:
  - словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда);
  - наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження);
  - практичні методи навчання (практична робота);
- за характером логіки пізнання:
  - аналітичний;
  - дедуктивний;
- за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається:
  - проблемний виклад;
  - частково-пошуковий;
  - дослідницький;
- інноваційні методи навчання:
  - робота з навчально-методичною літературою та відео метод;
  - навчання з використанням технічних ресурсів;
  - інтерактивні методи;
  - методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- іспит;

- модульна контрольна робота/тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуальне опитування, проведення термінологічних диктантів, виконання письмових завдань, модульної контрольної роботи, тестів.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	5	5
	практичні заняття*	7	28
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	5
Разом за модуль 1			38
Модуль 2	лекції	5	5
	практичні заняття*	8	32
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	5
Разом за модуль 2			42
Разом за поточний контроль			80
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)			

III. Підсумковий контроль – іспит*	20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи	100

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лекційних і практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті (*оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів*):

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (*оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів*):

4 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти

зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення тестування або письмових контрольних робіт під час аудиторних занять.

Тестування – метод оцінювання навчальних досягнень здобувачів, допомагає виявити наявність певних знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами під час аудиторних занять. Застосовуються тестові завдання закритої (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) та відкритої (не мають запропонованих варіантів відповідей) форми. Тестування складається з окремих тестів. Тести охоплюють набір завдань, що відповідають структурі та змісту змістового модуля навчальної дисципліни.

Контрольна робота – письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. В роботі має бути розкритий зміст теоретичних питань, визначених викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи – одна академічна година. Роботи виконуються у присутності викладача. Контрольні роботи перевіряються викладачем протягом тижня, після чого оголошуються оцінки.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (*оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів*):

5 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Правильно вирішив усі тестові завдання;

4 бали – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності. Правильно вирішив половину тестових завдань;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом.

Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив меншість тестових завдань;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – іспиту. Під час підсумкового контролю оцінюється також якість і повнота викладення матеріалу в конспекті лекцій здобувача.

Іспит є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Іспит проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в НУЦЗ України.

Іспит проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни.

Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на іспиті (*оцінюється від 0 до 20 балів*):

17-20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

13-16 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

9-12 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

5-8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до іспиту:

1. Назвіть та оцініть комплекс факторів, які впливають на розвиток рекреаційної діяльності.
2. Назвіть та оцініть основні функції рекреації.
3. Визначте класифікаційні ознаки рекреаційної діяльності. Що у них спільного, і чим вони відрізняються від класифікаційних ознак туризму.
4. Визначте особливості надання рекреаційно-туристських послуг.
5. Визначте головні фактори, що впливають на формування рекреаційних потреб.
6. Визначте співвідношення і взаємозалежність індивідуальних, групових і суспільних рекреаційних потреб.
7. Визначте методи, які використовуються для дослідження рекреаційних потреб.
8. Визначте закони, якими регулюється рекреаційний попит.
9. Відокремте підходи та відповідні визначення поняття рекреаційно-ресурсний потенціал.
10. Проаналізуйте співвідношення понять «рекреаційні ресурси» та «умови рекреаційної діяльності».
11. Різновиди класифікацій рекреаційних ресурсів. На які групи поділяються рекреаційні ресурси в кожній із них?
12. Визначте, з яких позицій проводиться оцінка рекреаційних ресурсів.
13. Наведіть приклади суб'єктів і відповідних їм об'єктів оцінювання.
14. Визначте головні типи оцінки рекреаційних ресурсів. Коротко їх охарактеризуйте.
15. Визначте, що називають природними рекреаційними ресурсами, накресліть схему класифікації природних рекреаційних ресурсів.
16. Визначте складники біологічних рекреаційних ресурсів.
17. Визначте категорії об'єктів природно-заповідного фонду, які можна використати з метою організації рекреаційної діяльності.
18. Визначте складники історико-культурних рекреаційних ресурсів і накресліть схему їхньої класифікації.
19. У чому полягає сутність поняття «рекреаційна дигресія», якими є її стадії?
20. Охарактеризуйте складники ТРС і ТРК, поясніть, як вони співвідносяться.
21. Визначте ТРС відповідно до функцій рекреаційної діяльності. Коротко їх охарактеризуйте.
22. Визначте цикл рекреаційної діяльності. Яке практичне значення має визначення і дотримання циклів рекреаційної діяльності.
23. Визначте тенденції, притаманні сучасному етапу розвитку рекреаційної діяльності.
24. Проаналізуйте співвідношення понять «тривалість» і

«територіальний характер» рекреаційної діяльності.

25. Охарактеризуйте поняття «туризм» з економічного, статистичного, правового, соціального поглядів.

26. Поясніть, чим відрізняються умови і фактори рекреаційного районування.

27. Проаналізуйте відмінності між умовами й факторами рекреаційного районування.

28. Визначте головні ознаки рекреаційних районів.

29. Визначте, які підприємства, заклади й організації належать до соціально-економічних рекреаційних ресурсів.

30. Визначте зміст поняття «рекреаційне навантаження». Проаналізуйте методи, за допомогою яких воно вимірюється.

31. Проаналізуйте економічні інструменти охорони природи.

32. Визначте головні бальнеологічні групи мінеральних вод і бальнеологічні курорти України та світу, де вони використовуються.

33. Визначте, на яких курортах України та світу використовуються природні лікувальні грязі.

34. Проаналізуйте роль водних рекреаційних ресурсів в організації рекреаційної діяльності. Які водні рекреаційні ресурси є в Україні та світі.

35. Визначте структуру та склад об'єктів ПЗФ України. Які різновиди рекреаційного використання можна здійснювати на територіях і об'єктах ПЗФ України.

36. Охарактеризуйте розповсюдження історико-культурних ресурсів по території України. Назвіть великі історико-культурні туристські центри світу.

37. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів у регіоні Європи.

38. Оцініть природні рекреаційні ресурси Європи.

39. Оцініть історико-культурні рекреаційні ресурси Європи.

40. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Західної Європи.

41. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів у субрегіонах Європи.

42. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів у регіоні Північної Америки.

43. Охарактеризуйте природні рекреаційні ресурси Америки.

44. Дайте оцінку історико-культурних рекреаційних ресурсів Америки.

45. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів в субрегіонах Америки. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Карибської Америки.

46. Назвіть фактори, які уповільнюють розвиток рекреаційних комплексів Африки.

47. Коротко охарактеризуйте розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Африки.

48. Оцініть природні рекреаційні ресурси Африки.

49. Оцініть історико-культурні рекреаційні ресурси Африки.
50. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів у субрегіонах Африки.
51. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Австралазійського субрегіону?
52. Оцініть рекреаційні ресурси Азії.
53. Оцініть рекреаційні ресурси Австралії та Океанії.
54. Коротко охарактеризуйте розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Азійсько-Тихоокеанського регіону.
55. Оцініть рекреаційні ресурси Близького Сходу.
56. Охарактеризуйте варіанти класифікації туристських територій України.
57. Сформулюйте практичні й наукові підстави виокремлення рекреаційно-туристських територій.
58. Проаналізуйте головні проблеми розвитку рекреаційного комплексу України.
59. Визначте тенденції розвитку туризму в регіонах України.
60. Назвіть заходи, необхідні для забезпечення подальшого розвитку регіональних рекреаційних комплексів України.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо підготовленим до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконувати всі завдання.
2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі (здобувачі, які запізнилися, до заняття не допускаються).
3. Здобувач має бути дисциплінованим й організованим, дотримуватись правил суспільного життя. Розмовляти, повертатися та вставати з місця на заняттях можна лише з дозволу викладача. Здобувач не повинен на занятті заважати підказками, виправляти відповідь товариша можна тільки з дозволу викладача.
4. З навчальною метою під час заняття мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
5. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.
6. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

7. Здобувач має берегти й зміцнювати власність Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» : для здобувачів вищої освіти, які навчаються за першим бакалаврським рівнем вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» / укладач О.В. Поступна. Харків: НУЦЗУ, 2024. 28 с.

2. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» : для здобувачів вищої освіти, які навчаються за першим бакалаврським рівнем вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» / укладач О.В. Поступна. Харків: НУЦЗУ, 2024. 17 с.

3. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти та виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» : для здобувачів вищої освіти, які навчаються за першим бакалаврським рівнем вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» / укладач О.В. Поступна. Харків: НУЦЗУ, 2024. 27 с.

4. Поступна О.В. Бенчмаркінг туристичної дестинації Харківської області. *Порівняльне публічне управління та адміністрування* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 28 травня 2021 р. / за заг. ред. Н.М. Колісніченко. Одеса: Вид-во: ОРІДУ НАДУ, 2021. С. 96–102.

5. Поступна О.В. Досвід антикризового туристичного менеджменту в Боснії і Герцеговині у післявоєнний період. *Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни* : зб. тез XXIV Міжнар. наук. конгресу. Харків: ННІ «ІДУ» ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024.

6. Поступна О.В. Концептуальні аспекти інституціональної інфраструктури туризму. *Публічне управління: освіта, наука, практика* : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 18 березня 2022 р. Харків : НУЦЗУ, 2022. С. 106-108.

7. Поступна О.В. Основні складові інфраструктури туристичного бізнесу. *Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених. Харків: НУЦЗУ, 2022. С. 421.

8. Поступна О.В. Ризик-менеджмент у туризмі: зарубіжний досвід та нові українські реалії. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика* : матеріали VIII Міжнар. заочн. наук.-практ. конф., 27 листопада 2020 р. / за ред. В.М. Огаренка, О.В. Покатаєвої та ін. Запоріжжя: КПУ, 2020. С. 534–536.

9. Поступна О.В., Горкун М.О. Пропозиції мототурів країнами світу як новий вид соціальної та фізичної реабілітації. *Актуальні проблеми*

соціального розвитку в суспільстві змін : Матеріали II Міжнар. наук.практ. конф. 28-30 березня 2024 р., м. Харків. За заг. ред. Кіпенського А. В. Харків : НТУ «ХП», 2024. С. 149-151.

10. Поступна О.В., Лядер А.С. Метод експертних оцінок в прогнозуванні просування гастрономічного туру як дієвий інструмент для прийняття управлінських рішень в публічному секторі. *Вісник Національного технічного університету «ХП»*. Серія: *Актуальні проблеми розвитку українського суспільства* : зб. наук пр. / Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХП», 2024. № 1. С. 78-82.

11. Поступна О.В., Лядер А.С. Основні еко-тренди в індустрії харчування. *Інноваційні технології та реалізація концепції Zero-waste у харчових технологіях і сфері ресторанного, готельного та туристичного бізнесу* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (4-5 грудня 2023 р., м. Полтава). Полтава : ПУЕТ, 2024. С. 282-284.

12. Поступна О.В., Макарова Д.В. Наукові підходи до класифікації санаторно-курортних закладів у туристичній діяльності в контексті глобалізаційних процесів. *Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків, 21 лютого 2023 р. Харків: НУЦЗУ, 2023. С. 46-49.

13. Поступна О.В., Степанко О.В. Соціальні інновації в інклюзивному туризмі як інструмент вирішення суспільних проблем. *Актуальні проблеми соціального розвитку в суспільстві змін* : Матеріали I Міжнар. наук.практ. конф., 27-29 квітня 2023 р., м. Харків. За заг. ред. Кіпенського А. В. Харків : НТУ «ХП», 2023. С. 169-171.

14. Поступна О.В., Торпан М.Ю. Діджиталізація як спосіб розвитку туристичного бізнесу. *Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків, 21 лютого 2023 р. Харків: НУЦЗУ, 2023. С. 267-270.

15. Поступна О.В., Філенко Д.С. Історико-науковий підхід у дослідженні ролі зоологічних парків в розвитку туризму. *Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків, 21 лютого 2023 р. Харків: НУЦЗУ, 2023. С. 179-181.

16. Лядер А.С., Поступна О.В. Пропозиції щодо розробки туристичного туру «Гірськолижний туризм в Андоррі» в рамках проведення фізичної реабілітації населення. *Актуальні проблеми соціального розвитку в суспільстві змін* : Матеріали II Міжнар. наук.практ. конф. 28-30 березня 2024 р., м. Харків. За заг. ред. Кіпенського А. В. Харків : НТУ «ХП», 2024. С. 143-146.

17. Postupna O., Stepanko O., Zavada Ye. Modern state of development of Dark military tourism: public-administrative aspect. *Public administration and state security aspects*. National University of Civil Defence of Ukraine and University of International Relations and Social. Vol. 1/2023. P. 99-108.

18. Postupna O., Stepanko O., Zavada Ye. Prospects for the development of dark military tourism in Ukraine: public management aspect. *Global Scientific*

Trends: Economics and Public Administration, 2023. Vol. 4/2023. P. 20-31.

19. Криволапов Е.А. Рекреаційні комплекси : навч. посіб. Жддя здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Готельно-ресторанна справа» освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа». Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2020. 79 с.

20. Полчанінова І.Л., Поколюдна М.М. Рекреаційні комплекси світу : навч. посіб. / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНАМГ ім. О.М. Бекетова, 2018. 107 с.

21. Рекреаційні комплекси світу : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач А.Л. Помаза-Пономаренко. Харків : НУЦЗУ, 2020. 154 с.

Інформаційні ресурси

22. Поступна О.В., Загинайко В.С. Віртуальний книжково-виставковий івент як маркетингове рішення та можливості для розвитку туризму. *Маркетинг в умовах діджиталізації економіки країни* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Полтава, 23-24 листопада 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 203-206. 1 електрон. опт. диск (CD-R). Текст укр., англ. мовами. URL : <https://bit.ly/478R6WG>.

23. Поступна О.В., Іович Р.І. Зарубіжний досвід створення доступного середовища для інклюзивних туристів. *Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації* (збірник тез наук.-практ. конф. за результатами стажування та практики в органах публічної влади). Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. URL: <https://kbuara.kh.ua/wp-content/themes/kbuara/publications/mk/doc/2-2020/1-2.pdf>.

24. Поступна О.В., Іович Р.І. Цифровізація як інструмент інноваційного розвитку індустрії туризму. *Публічне управління: український вимір* : зб. наук. праць за матеріалами наук.-практ. конф. до 75-річного ювілею Г. І. Мостового, 22 жовтня 2021 р., м. Харків; електронне видання. Харків: ННІ «ІДУ» ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2022. С. 143-147. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/zbirnyk_mostovo_voy_2021.pdf.

25. Поступна О.В., Ляшенко А.Р. Сутність, види та новації в екологічному туризмі. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 2 листопада 2023 р. / Державний біотехнологічний ун-т. Електрон. дані. Харків, 2023. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. Назва з тит. екрана. С. 73-74. URL : <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/>.

26. Postupna O., Gorcun M. Possibilities and experience in developing motorcycle tourism in Lviv region: public administration aspect. *Public administration and state security aspects*. National University of Civil Defence of Ukraine and University of International Relations and Social. Vol. 1/2024. P. 246-255. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20478/1/Postupna>.

pdf.

27. Postupna O., Liashenko A., Husarov K. Preliminary Analysis of Global Experience in Developing Sustainable and Socially Responsible Ecotourism. *Global Scientific Trends: Economics and Public Administration*, 2024. Vol. 3, № 3 (2024). P. 95-105. URL: <https://gst-journal.net.ua/index.php/gst/article/view/23/23>.

28. Stryzhak O., Akhmedova O., Postupna O., Shchepanskiy E., Tiurina D. National Brand, Tourism and Human Development: Analysis of the Relationship and Distribution. *Journal of Distribution Science*. Korea: Korea Distribution Science Association, 2021. Vol. 19, Is. 12. P. 37-41. URL: <http://koreascience.or.kr/article/JAKO202135154064594.page>.

29. Бібліотека Національного університету цивільного захисту України. URL: <http://library.nucz.edu.ua/>.

30. Все про туризм – туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/ua.htm>.

31. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.). URL: http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php.

32. Всесвітня туристична організація. URL: www.unwto.org.

33. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

34. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>.

35. Інформаційний портал Країни Світу. URL: <https://countries.world/>.

36. Інформаційний портал мандрівника. URL: <http://restinworld/countries/index.html>.

37. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

38. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму : підруч. URL: http://pidruchniki.com/1584072020334/turizm/menedzhment_turizmu.

39. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. URL: https://pidruchniki.com/12301002/turizm/efektivnist_investitsiy_nih_proektiv_turizmi.

40. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

41. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>.

Розробник:

доцент кафедри менеджменту,
д.держ.упр., професор

Олена ПОСТУПНА